

Raport roczny Muzeum Emigracji w Gdyni

Działalność instytucji w 2016 roku

Raport roczny Muzeum Emigracji w Gdyni

Działalność instytucji w 2016 roku

Spis treści:

9

Historia i współczesność pod jednym adresem

10

Ul. Polska 1 – centralny adres na kulturalnej mapie Gdyni

21

Żywa historia. Wystawa stała

27

Dzieje się nad morzem! Kultura

32

Niejedno do zobaczenia. Wystawy czasowe

39

Muzeum otwarte na świat. Edukacja

50

Globalna historia Polek i Polaków. Zbiory i relacje

54

Odkrywczy ciągną nad morze. Projekty naukowe

56

Jedyne takie muzeum w Polsce. Obecność w mediach

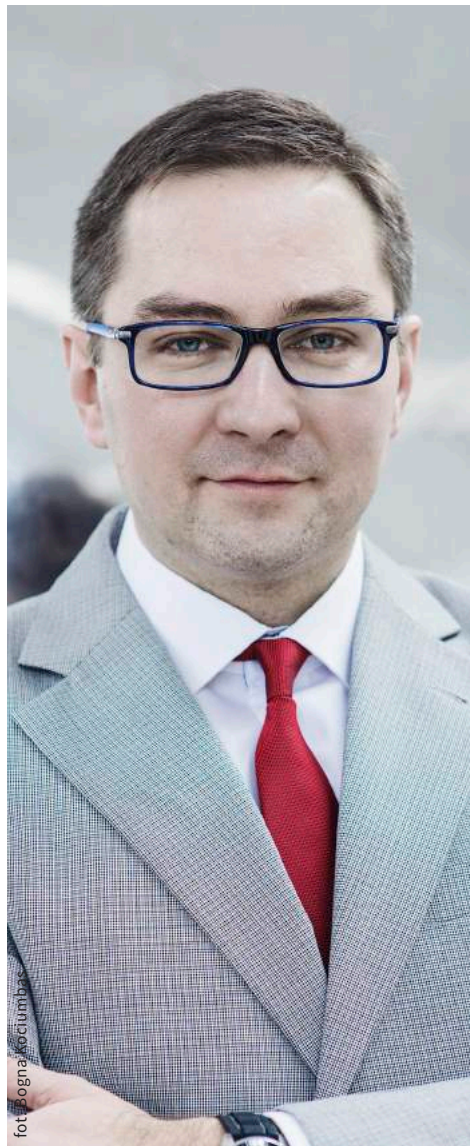
60

Historię opowiadamy razem. Wolontariat

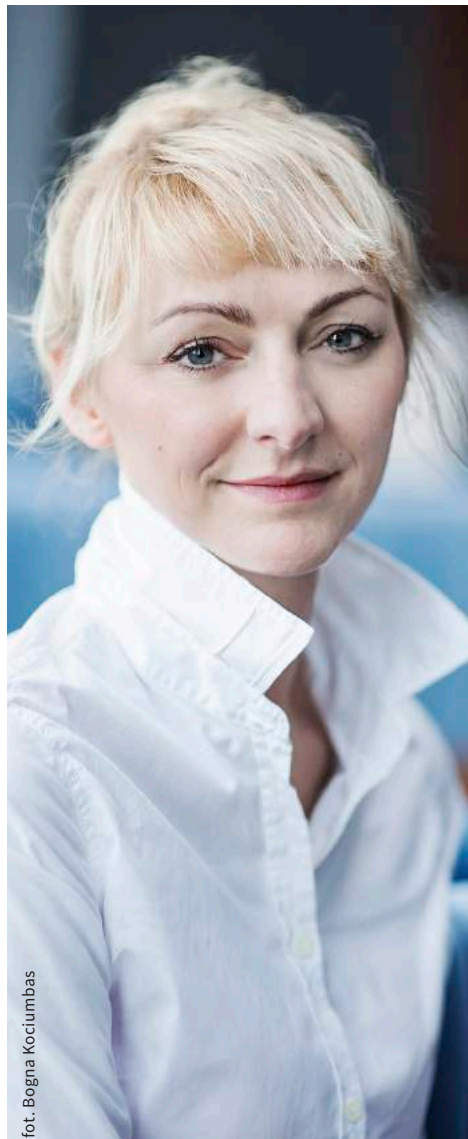
63

Zespół i Dyrekcja Muzeum Emigracji w Gdyni

fot. Bogna Kociumbas

fot. Bogna Kociumbas

Historia i współczesność pod jednym adresem

Muzeum Emigracji w Gdyni ma już za sobą pierwszy pełny rok swojej działalności. Ponad ćwierć miliona gości od otwarcia w 2015 roku udowodniło, jak potrzebne było w Polsce Muzeum całościowo opowiadające historię milionów naszych rodaków rozsiansych po świecie.

Gdy trwały prace nad powstaniem tej wyjątkowej instytucji oraz prezentowanej w niej wystawy stałej, przedsięwzięcie wydawało się ogromnym wyzwaniem. Jak opowiedzieć ponad 200 lat wielowątkowej historii społecznej, kulturalnej i politycznej, która wciąż trwa? Pozytywnie przyjęta ekspozycja stała świadczą o tym, że zadanie to się powiodło. Jesteśmy jednak świadomi, że każdego dnia piszą się kolejne rozdziały tej historii i dlatego dbamy, aby miały szansę wybrzmieć podczas organizowanych przez Muzeum wydarzeń kulturalnych, debat, konferencji i spotkań.

Niezwykle ważne jest miejsce, w którym instytucja może realizować swoją misję – zabytkowy Dworzec Morski w Gdyni. W 2016 roku dla coraz większej liczby mieszkańców Gdyni i Trójmiasta stał się on obowiązkowym punktem na mapie miasta, który warto odwiedzić – nie tylko dla wystawy stałej, ale również niepowtarzalnych koncertów, projekcji filmowych, czy dla rozmaitych rodzinnych aktywności.

Cały 2016 rok był dla Muzeum Emigracji w Gdyni czasem wielu wyzwań oraz szansą na realizację szerokiej oferty kulturalnej. Począwszy od widowisk, wystaw, projektów społeczno-edukacyjnych, konferencji badawczych o międzynarodowym zasięgu aż po własne publikacje. Mamy ambicję rozwoju instytucji na wielu polach. Adres: Gdynia, ul. Polska 1 zobowiązuje podwójnie!

Cieszymy się, że Muzeum Emigracji w Gdyni może działać właśnie w tym miejscu – zbudowanym przez migrantów ze wszystkich części kraju. Mamy nadzieję, że będzie to miejsce ważne dla Polaków z całego świata. A więc – do zobaczenia w Muzeum Emigracji w Gdyni!

Karolina Grabowicz-Matyjas
Sebastian Tyrakowski
Dyrekcja Muzeum Emigracji w Gdyni

Ul. Polska 1 – centralny adres na kulturalnej mapie Gdyni

Muzeum Emigracji w Gdyni – otwarte dla zwiedzających w maju 2015 roku – jako pierwsze opowiada globalną historię Polek i Polaków. Nowoczesna instytucja umiejscowiona jest w historycznym gmachu Dworca Morskiego, który po 70 latach odzyskał nareszcie dawny blask. Dzięki niemu wyjątkowa, industrialna przestrzeń portu w Gdyni na nowo zaprasza mieszkańców miasta i gości z całej Polski oraz świata.

Narracyjna, multimedialna wystawa oraz szeroki program wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i naukowych sprawiły, że nową placówkę odwiedziło już ponad ćwierć miliona osób. Dały też jej szansę dołączyć do grona najlepszych instytucji muzealnych nie tylko w Polsce, ale i w Europie – czego dowodem są zdobyte nagrody i wyróżnienia oraz nominacja do tytułu najlepszego Europejskiego Muzeum EMYA 2017!

250 167

osób odwiedziło
Muzeum Emigracji w Gdyni
od jego otwarcia

13

Nagród, wyróżnień i nominacji
dla muzeum od jego otwarcia

426 zajęć

dla ponad 8 tysięcy
dzieci i młodzieży

ponad 150

warsztatów edukacyjnych
i artystycznych

NOMINEE 2017

6 koncertów

10 złotych

– średnia cena biletu na
koncert artystów zaproszonych przez MEG

16

7

wystaw czasowych w 2016

43

weekendowe oprowadzania
z przewodnikami-wolontariuszami

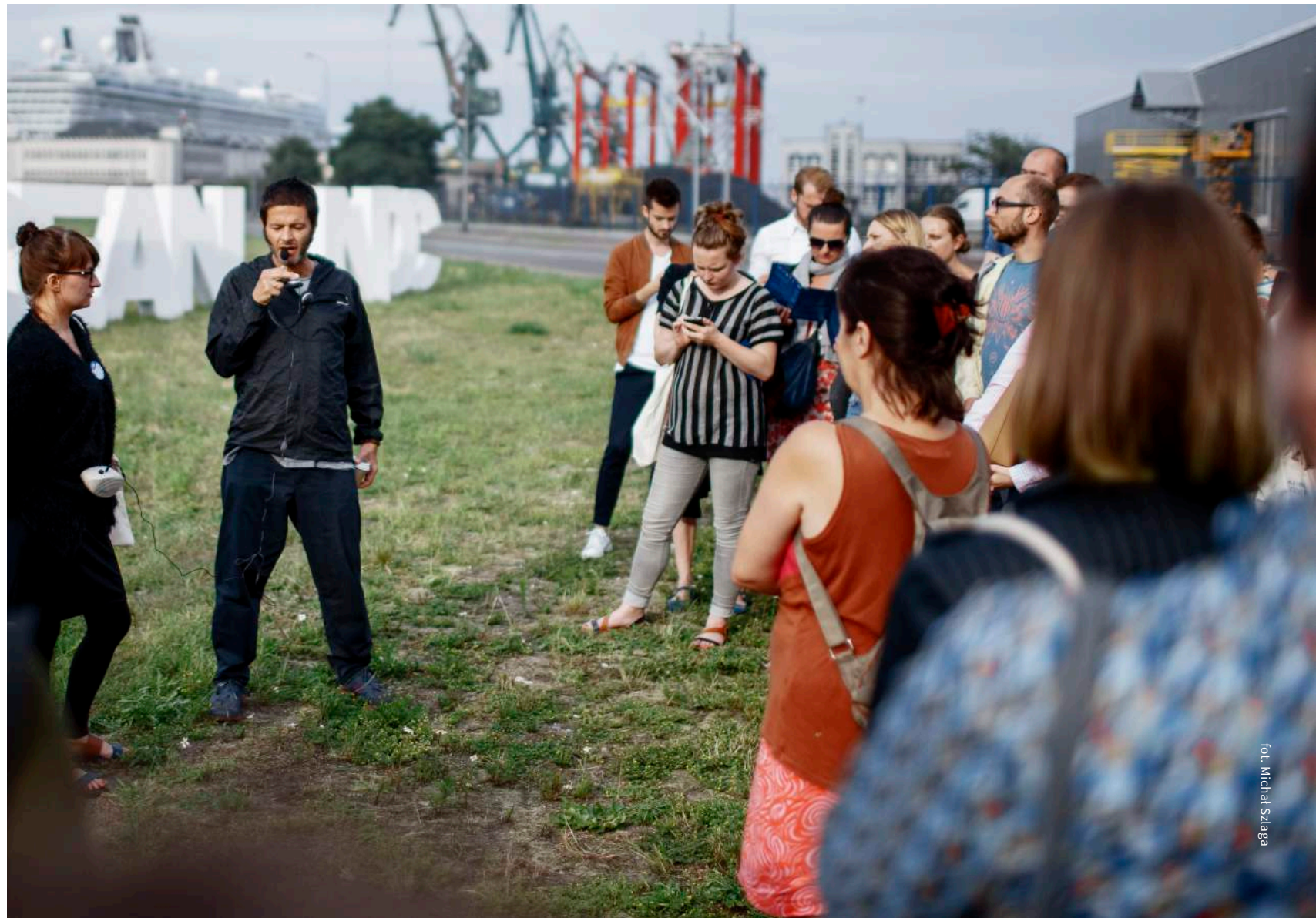
143

aktywne oprowadzania dla
grup młodzieży

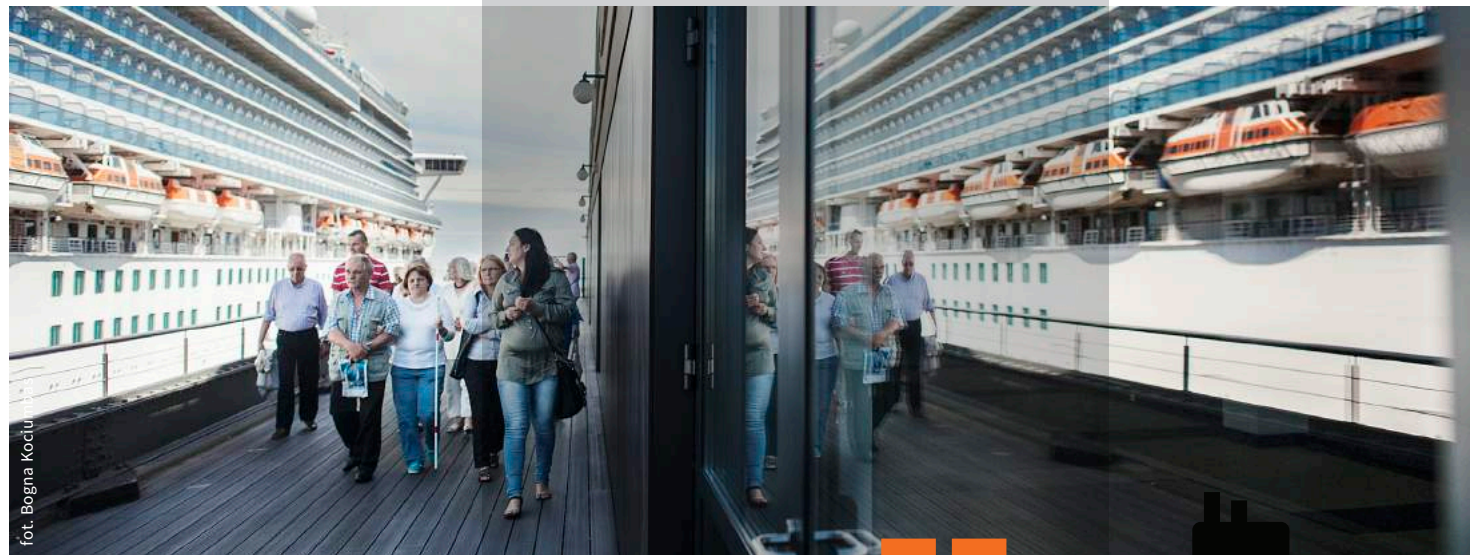
Tylko w pierwszym półroczu
swojej działalności Muzeum
Emigracji w Gdyni przyciągnęło

30%

wszystkich zwiedzających
w Gdyni

17

fot. Bogna Kociubas

fot. Bogna Kociubas

13 819 598 złotych

– tyle wyniósł ekwiwalent reklamowy informacji, które na temat Muzeum Emigracji pojawiły się w telewizji, radio, prasie i Internecie

55

wycieczkowców z całego świata – o łącznej liczbie

prawie **100.000** miejsc pasażerskich –
zaczemowało latem przy Muzeum

fot. Bogna Kociumbas

“Wystawa jest podróżą przez wieki i kontynenty opowiedzianą z perspektywy ludzi tamtych czasów”

Żywa historia. Wystawa stała

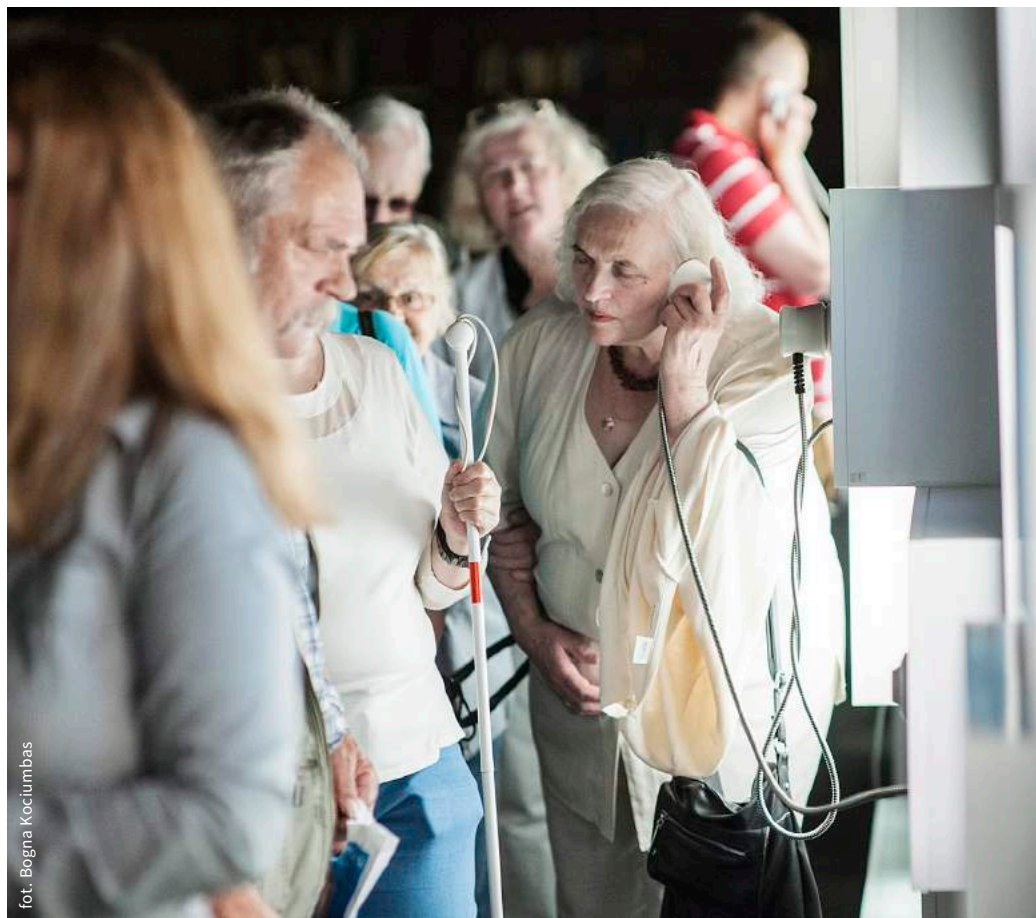
Sercem każdego muzeum jest jego ekspozycja stała i tak jest też w Muzeum Emigracji w Gdyni. Jak jednak przystało na współczesną instytucję kultury, wystawa to nie tylko ciekawe i bogate zbiory, ale cała opowieść o doświadczeniu Polek i Polaków – dawniej i dziś – którzy wyruszyli w wędrówkę w poszukiwaniu nowego domu. O nowoczesności wystawy świadczą nie tylko multimedia, ale i sposób prezentacji, czasem bardzo odległych w czasie i przestrzeni, wydarzeń i zjawisk. W Muzeum Emigracji w Gdyni można je nie tylko zobaczyć, ale też zrozumieć i samemu przeżyć.

Wystawa jest podróżą przez wieki i kontynenty opowiedzianą z perspektywy ludzi. Każdy odwiedzający ma szansę dowiedzieć się, jak wyglądało życie w czasach, gdy rodził się wielki przemysł, statki rozpocząły regularne kursy pasażerskie przez Atlantyk, kolejne odkrycia i wynalazki tworzyły świat, jaki znamy dziś.

Wystawa, obejmująca ponad dwieście lat polskiej emigracji po całym globie, przemawia głosami samych emigrantów. Wśród nich znaleźć można wybitnych naukowców, artystów, inżynierów, którzy zmieniali oblicze swoich nowych ojczyzn. Pojawiają się tu jednak przede wszystkim ludzie anonimowi – mieszkańcy

polskich wsi i robotnicy, którzy na drugim końcu świata odnajdywali w sobie pionierów, a ich przeżycia i obserwacje nowych lądów zachowały się w listach, wspomnieniach i relacjach bliskich.

Ekspozycja została przygotowana tak, aby angażować wszystkie zmysły – nie tylko wzrok i słuch, ale także dotyk czy... wrażliwość na zapachy. Każdy kolejny fragment ekspozycji jest wędrówką przez różne epoki i miejsca. Historię milionów Polaków przybliżają tysiące fotografii, filmów i innych materiałów audiowizualnych pochodzących zarówno ze zbiorów Muzeum Emigracji, jak i z wielu innych instytucji, archiwów, muzeów i prywatnych kolekcji z całego świata.

fot. Bogna Kociumbas

Zwiedzanie wystawy z wolontariuszem-przewodnikiem

W styczniu 2016 roku MEG uruchomiło bezpłatne spacerki po wystawie stałej. W każdą sobotę o godz. 13.00 przewodnikami po ekspozycji są specjalnie przeszkoleni do tego wolontariusze. Są to osoby w wieku od 18 do 58 lat, z różnymi zainteresowaniami i profilem zawodowym. Wszyscy przeszli profesjonalne, trzymiesięczne szkolenie, obejmujące nie tylko historię emigracji i muzealną wystawę, ale także uczyli się prezentacji przed grupą, szkolili mowę ciała i tworzyli swój indywidualny styl oprowadzania.

W ubiegłym roku w ramach 43 weekendowych spacerów przewodniczek i przewodników oprowadzili łącznie 525 osób.

Katalog wystawy stałej

W 2016 roku Muzeum Emigracji w Gdyni zaprezentowało katalog wystawy stałej. To nie tylko pięknie ilustrowany i drobiazgowy przewodnik po wystawie, ale i pozycja obowiązkowa dla każdego miłośnika historii! Publikacja dostępna jest w wersji polskiej oraz angielskiej w sklepie muzeum.

fot. Bogna Kociumbas

“ Muzeum Emigracji w Gdyni to nie tylko działalność wystawiennicza, ale również bogaty program kulturalny ”

fot. Bogna Kocimbas

Dzieje się nad morzem! Kultura

Muzeum Emigracji w Gdyni to nie tylko działalność wystawiennicza, ale również bogaty program kulturalny adresowany do odbiorców w różnym wieku. Siedziba placówki – pięknie położona przy wejściu do portu jest przestrzenią, w której regularnie odbywają się spotkania z pisarzami, reportażystami, podróżnikami, artystami i naukowcami. Organizowane są tu projekcje filmowe, koncerty, warsztaty i wykłady.

Rok 2016 był pierwszym pełnym rokiem działalności instytucji pod adresem **Gdynia, ul. Polska 1**. Oprócz kontynuacji projektów wieloletnich, takich jak cykl spotkań „**Za granicą sztuki**”, obchody **Dnia Polonii i Polaków za Granicą** 2 maja, czy letnich „**Koncertów z widokiem na świat**”, zorganizowanych zostało wiele wydarzeń o charakterze festiwalowym.

W lutym 2016 odbyło się dwudniowe wydarzenie „**Na falach wolności – Jan Nowak-Jeziorański i Radio Wolna Europa**”. Jego elementem była wystawa czasowa, na której eksponowane były osobiste przedmioty „**Kuriera z Warszawy**”, znajdujące się w zbiorach muzeum. Odbyły się ponadto spotkania, pokazy filmów i spacer tematyczny po wystawie stałej. Finałem był koncert multimedialny **Łukasza L.U.C Rostkowskiego „Zrozumieć Polskę: Kurier z Warszawy”**.

2 maja – tradycją już stały się obchody **Dnia Polonii i Polaków za Granicą**, organizowane dla mieszkańców Gdyni i Trójmiasta od 2012 roku. W 2016 roku odbyły się one pod hasłem „**Pędem do korzeni!**”, a wszystkim aktywnościom towarzyszyła tematyka genealogiczna. Zainteresowani historią własnej rodziny mogli wziąć udział w **warsztatach dotyczących poszukiwania przodków** lub skorzystać ze specjalnych stanowisk komputerowych z dostępem do największej na świecie genealogicznej bazy danych – **Ancestry.com**. Muzeum Emigracji jest jedyną instytucją w Polsce bezpłatnie oferującą dostęp do jej zasobów.

Podczas „**Pędem do korzeni!**” można było ponadto przygotować bombę nasienną, w fotobudce zrobić sobie pamiątkowy portret rodzinny, a z artystką Izą Rutkowską stworzyć gigantyczne drzewo-przytulankę.

Inauguracją wydarzenia była **Rodzinna Parada Rowerowa**, startująca z gdyńskiego Parku Kolibki i kończąca swoją trasę pod Muzeum Emigracji w Gdyni. Wzięło w niej udział **kilkuset rowerzystów** z Gdyni, Sopotu i Gdańska.

Na początku lata publiczność wzięła udział w festiwalu sztuki współczesnej **„Migracje | Kreacje”**. Był to artystyczny dialog podejmujący jeden z najbardziej rozpalaających publiczną dyskusję tematów – współczesnych migracji. Druga już edycja projektu odpowiadała na pytania o status migracji w świecie, w którym łatwości w przemieszczaniu się za sprawą nowoczesnej techniki towarzyszą odwieczne problemy nieufności, a czasami wrogości wobec obcych. Zaprezentowane zostały prace artystów o międzynarodowej sławie, takich jak **Krzysztof Wodiczko, Wilhelm Sasnal, Paweł Althamer, Honorata Martin, Łukasz Surowiec** oraz izraelska artystka **Yael Bartana**. Program towarzyszący koncentrował się na relacji między przestrzenią a migracją – tym, w jaki sposób ruchy migracyjne wpływają na urbanistykę, jak miasta próbują rozlokowywać przybyłych migrantów w swojej przestrzeni. **Druga edycja „Migracji | Kreacji”** odbywała się pod hasłem **„Wejście do portu”**, w którego industrialnej przestrzeni stworzona została trasa spacerowa śladem zabytkowej architektury portowej.

Jesienny festiwal literacki **„Emigrantki własnym głosem”** był okazją do spotkania z autorkami-emigrantkami ze Szwecji, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Irlandii. Choć dzieli je odległość, doświadczenia, wrażliwość, łączy potrzeba opisanie świata wokół – życia poza Polską. Odbłyto się **pięć spotkań** z zaproszonymi autorkami: **Magdaleną Parys, Katarzyną Tubylewicz, Magdaleną Zimny-Louis, Magdaleną Orzeł i Łucją Fice** oraz debata **„Czy emigracja jest kobietą?”**, w której udział wzięły: **prof. Inga Iwasiów, prof. Ewa Graczyk, dr Anna Kronenberg, dr Sylwia Urbańska i Sylwia Chutnik**. Ponadto zaprosiliśmy na warsztaty pisania blogów, wydawnicze i typograficzne, kreatywne działania plastyczne dla najmłodszych oraz na **koncert** młodej kompozytorki i wokalistki **Mai Koman**. Ogłoszony został **konkurs na najciekawszy blog pisany przez emigrantkę**, w którym udział wzięło ponad **80 blogerek** z całego świata.

Obfity w wydarzenia 2016 rok zakończyły obchody **Osiemdziesiątych Trzecich Urodzin Dworca Morskiego**. Z tej okazji w Muzeum Emigracji wystąpiła gwiazda jazzu, **Dorota Miśkiewicz z zespołem**, a wnętrze gmachu i fasadę rozświetliły specjalnie przygotowane wizualizacje.

fot. Bogna Kocumbas

fot. Maciej Moskwa

!

ponad

100

zaproszonych artystów, pisarzy,
podróżników i naukowców wzięło
udział w spotkaniach z publicznością

zorganizowano

426

zajęć

dla ponad 8 tysięcy
dzieci i młodzieży

fot. Bogna Kociumbas

Spotkania z cyklu
Za granicą sztuki

5

artystów

5

wykładowców

Spotkania z pisarzami w księgarni

14

pisarzy i reportażyście

warsztaty

17

8

Artystów współczesnych:

Krzysztof Wodiczko, Wilhelm Sasnal,
Paweł Althamer, Honorata Martin,
Łukasz Surowiec, Yael Bartana, Iza
Rutkowska, Iwona Jąć

6

Koncertów muzycznych:

L.U.C., BeMy, Sister Woods, Paula
i Karol, Maja Koman, Dorota Miśkie-
wicz z zespołem

Niejedno do zobaczenia. Wystawy czasowe

W czasie pierwszego pełnego roku działalności Muzeum Emigracji w Gdyni, gdynianie mogli zobaczyć **SIEDEM** wystaw czasowych zorganizowanych przez nową placówkę. Znalazły się wśród nich ekspozycje opowiadające o losach polskiej floty pasażerskiej, Dworca Morskiego, gdyńskiego portu i samej Gdyni, ale też opisujące życie Polonii w Stanach Zjednoczonych i podejmujące trudny temat migracji na świecie oczami współczesnych artystów. Nie zabrakło również niezwyklej kolekcji przedmiotów osobistych publiczność mogła poznać lepiej życie, sylwetkę i działalność legendarnego kuriera emigracyjnego i dyrektora Radia Wolna Europa, Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

fot. Bogna Kocumbas

1

Oblicza Polonii: Mieszkańcy Hamtramck

Amerykanie polskiego pochodzenia, polscy imigranci, a nawet para „Polaków z wyboru” – 30 osób opowiedziało historię swojego życia w wyjątkowym projekcie Muzeum Emigracji w Gdyni. Ten szczególnie charakter Hamtramck stanowił inspirację dla projektu Muzeum Emigracji – „Oblicza Polonii: mieszkańcy Hamtramck”. Składa się na niego seria wywiadów biograficznych z osobami polskiego pochodzenia oraz kolekcja artystycznych ujęć fotograficznych miasta i jego mieszkańców. Badania dla Muzeum Emigracji przeprowadziła dr Anna Muller z Uniwersytetu Michigan-Dearborn, autorem zdjęć jest polski fotograf – Tomek Zerek. Wystawa została pokazana również w Stanach Zjednoczonych.

2

Jan Nowak-Jeziorański – Na falach wolności

Ekspozycja przybliżyła postać i dorobek Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Skupiła się na trzech najistotniejszych etapach życia i działalności: „Kurier Polski Podziemnej”, „Kurier prawdy”, „Kurier wolności”. Kulminacyjnym punktem narracji są lata 1952-1975, kiedy Jan Nowak-Jeziorański był dyrektorem Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Na wystawie można było zobaczyć unikatowe zdjęcia archiwalne, usłyszeć wspomnienia przyjaciół Jana Nowaka-Jeziorańskiego i obejrzeć fragment filmu dokumentalnego „This is Radio Free Europe”. Częścią wystawy były osobiste przedmioty Jeziorańskiego ofiarowane Muzeum przez senatora Sławomira Rybickiego oraz wdowę po Arkadiuszu „Aramie” Rybickim, Małgorzatę Rybicką, m.in.: fotografie oraz przedmioty osobiste – m.in. zegarek, modlitewnik, portfel i okulary, sprzęt filmowy i fotograficzny.

3

Migracje | Kreacje 2: Wejście do portu

Migracje | Kreacje to przedsięwzięcie artystyczne, w którym podjęto temat współczesnych migracji. Z zaproszenia do udziału w projekcie Muzeum Emigracji skorzystali najbardziej rozpoznawalni artyści z Polski i z zagranicy. W portowych terenach można było oglądać prace Wilhelma Sasnala, Pawła Althamera, Honoraty Martin, Yael Bartany, Łukasza Surowca. Trójmiejska publiczność mogła także poznać – nagrodzoną m.in. na Biennale w Wenecji – instalację „Goście” Krzysztofa Wodiczko.

Anna Szostakiewicz / fot. Florian Staszewski /
Zbiórów Muzeum Emigracji w Gdyni

4

Wystawa GDYNIA. NOC | DZIEŃ na Open'er Festival

W 2016 roku Muzeum Emigracji w Gdyni przygotowało strefę Miasta Gdyni na Open'er Festival. W jej przestrzeni zaprezentowana została wystawa poświęcona bogatej historii miasta, które świętowało swoje 90. urodziny. Ekspozycja opowiadała o historii miasta, jakiej nie pozna się w żadnym podręczniku – m.in. o codziennym życiu portu i zwyczajach marynarzy przybywających tu z całego świata. W pawilonie zaprezentowana została również praca światowej sławy artysty, Krzysztofa Wodiczki „Goście”.

5

Kolekcja fotografii Floriana Staszewskiego ze zbiorów Muzeum Emigracji w Gdyni

Wystawa na Placu Grunwaldzkim towarzyszyła 42. Festiwalowi Filmowemu w Gdyni. Złożyły się na nią zdjęcia Floriana Staszewskiego (1913-1988), etatowego fotografa na legendarnym transatlantyku m/s „Batory”, który od lat 50. XX wieku aż do ostatniego rejsu pasażerskiego dokumentował życie codzienne pracowników i pasażerów statku. Szczególną uwagę przykuwały zdjęcia gwiazd polskiego kina i świata rozrywki z lat 60. XX wieku, wśród nich portrety m.in. Kaliny Jędrusik, Anny German czy Wioletty Villas.

6

Na pokładzie „Stefana Batorego”

Bohaterami prezentowanej kolekcji zdjęć Witolda Węgrzyna byli pasażerowie „Stefana Batorego” wracający na stałe w 1972 roku z Zachodu do Polski. Wystawa była prezentowana w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa, które w 2016 roku zajmowały się tematem: „Gdzie duch spotyka się z przestrzenią. Świątynie/arcydzieła/pomniki”. Witold Węgrzyn – autor przedstawionych na wystawie fotografii – uchwycił na swoich pracach moment przybytnięcia z Montrealu do Gdyni statku ts/s „Stefan Batory” w 1972 roku.

7

„Dworzec Morski – wczoraj i dziś” przed wejściem na wystawę stała

Niezwykła historia miejsca, o szczególnym znaczeniu dla Gdyni i międzywojennej Polski. Stąd odpyływały legendarne transatlantyki – tutaj też znajduje się dziś pierwsza placówka muzealna, która jako pierwsza opowiada o losach polskich emigrantów. Na wystawie zaprezentowane zostały fotografie z lat 30. XX wieku, PRL-u oraz współczesne zdjęcia wielu fotografów – m.in. Chrisa Niedenthala.

fot. Bogna Kociumbas

Muzeum otwarte na świat. Edukacja

Szeroki program edukacyjny to jeden z filarów działalności Muzeum Emigracji w Gdyni. Jest on adresowany nie tylko do placówek oświatowych, rodzin z dziećmi w różnym wieku i osób dorosłych, w tym seniorów, ale również do osób z niepełnosprawnościami czy o utrudnionym dostępie do oferty kulturalnej.

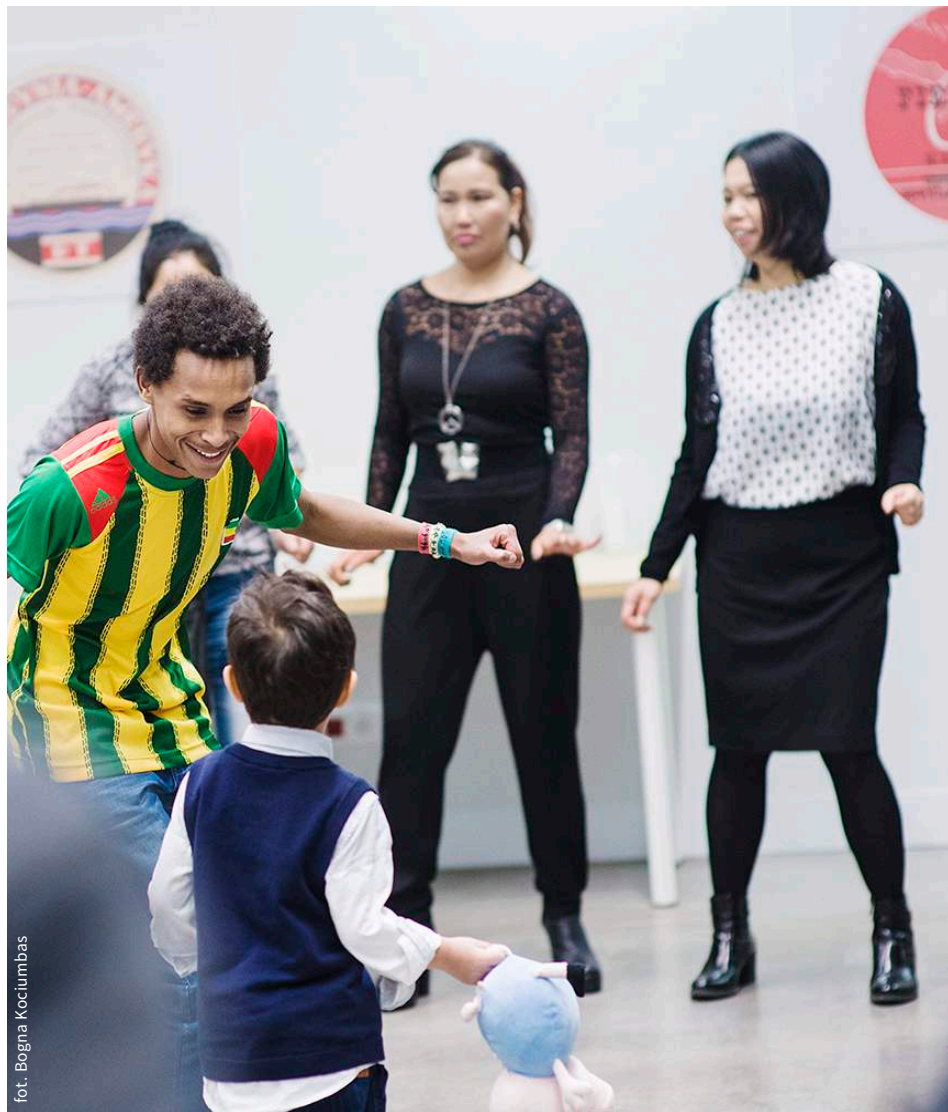
Program edukacyjny dla uczniów Muzeum Emigracji w Gdyni powstał we współpracy z trójmiejskimi nauczycielami. Wszystkie zajęcia muzealne są zgodne z podstawą programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Równie ważne jak dostarczanie wiedzy jest tu kształtowanie kompetencji społecznych, kulturowych, cyfrowych.

Z kolei bogaty program zajęć weekendowych i wakacyjnych łączy edukację z zabawą dla całych rodzin. Wśród propozycji w 2016 roku znalazły się zajęcia popularyzujące wiedzę o zwyczajach i tradycjach z różnych stron świata podczas cyklu „**Kultura na horyzoncie**”, warsztaty podróżnicze dla najmłodszych pod hasłem „**Ekspedycja MEG**” czy rozwijanie talentów manualnych i artystycznych w ramach „**Wakacyjnej Strefy Twórczej**”.

Jednym ze znaków rozpoznawczych edukacji w Muzeum Emigracji w Gdyni jest poszukiwanie niestandardowych,

nowatorskich pomysłów na popularyzację wiedzy i zainteresowanie odbiorców historią. Przykładem są „**Kryminalne Piątki**” – skierowany do młodzieży i dorosłych cykl gier fabularnych odbywających się w Dworcu Morskim, a także „**Misja Ściśle Fajna**” – ich sobotni odpowiednik dla młodszych uczestników.

Muzeum Emigracji w Gdyni realizuje również projekty o charakterze **społeczno-kulturalnym**. Pozwalają one dotrzeć z ofertą placówki do grup odbiorców o szczególnych potrzebach. Są to najczęściej wieloetapowe przedsięwzięcia zakładające zaangażowanie uczestników w ich współtworzenie. Partycypacyjne podejście Muzeum do doskonalenia kompetencji kulturowych wiadać m.in. w **przewodniku dla osób z niepełnosprawnością intelektualną** stworzonym na warsztatach przez nich samych czy w organizacji Międzynarodowego Dnia Migranta przez osoby pochodzące z ponad dziesięciu krajów.

fot. Bogna Kociumbas

Muzeum. Udostępnij!

Dwuletni program skierowany do kadry oraz podopiecznych gdyńskich świetlic socjoterapeutycznych. W jego ramach dzieci przygotowały własne ścieżki zwiedzania i oprowadzały po wystawie stałej muzeum swoich rodziców, nauczycieli i przyjaciół. Pomogły im w tym m.in. warsztaty medialne kształtujące umiejętności związane z wyszukiwaniem informacji z rozmaitych źródeł, ich krytycznym ocenianiem i prezentowaniem. Przedsięwzięcie miało na celu rozwój kompetencji informacyjnych i umiejętności społecznych dzieci i młodzieży, wzmocnienie więzi rodzinnych uczestników, integrację społeczności lokalnej oraz poszerzenie grupy odbiorców oferty muzeum.

Projekt zrealizowany został we współpracy z Marinmuseum w Karlskronie i Stena Line. Wzięty w nim udział placówki prowadzone przez gdyńskie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Społecznej Edukacji NON STOP, Stowarzyszenie „Perspektywa” i Fundację Zmian Społecznych „Kreatywni”. Został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„Kryminalne Piątki”

Cykl gier fabularnych dla młodzieży i dorosłych, który jest propozycją innej niż tradycyjnej formy zwiedzania. Tematyka gier związana jest z Muzeum Emigracji – wystawą, historią emigracji i samego budynku, ale także z jego portowym otoczeniem i kryminalnymi wątkami w historii Gdyni. Dwa razy w miesiącu, w wybrane piątki uczestnicy musieli tropić oszustwa agentów emigracyjnych czy szukać sprawców kradzieży

eksponatów. W rozwiązywaniu zagadek pomagali im detektywi, policjanci i inni niespodziewani goście.

Projekt „Kryminalne Piątki” został zaprezentowany na VI Ogólnopolskiej Gieldzie Projektów organizowanej przez Narodowe Centrum Kultury jako jeden z dwudziestu najlepszych projektów międzypokoleniowych realizowanych w 2016 roku.

Gdynia wielokulturowa - tradycja gościnności

Projekt „Gdynia wielokulturowa – tradycja gościnności” miał na celu przybliżenie gdyńskim migrantom polskiego języka, historii i kultury, a także integrację migrantów i polskich mieszkańców Gdyni. W jego ramach przez kilka miesięcy odbywały się warsztaty języka polskiego oraz oprowadzania po Gdyni i wystawie stałej w języku angielskim, rosyjskim i ukraińskim. Międzynarodowa grupa uczestnicząca w projekcie wzięła także udział w zajęciach teatralnych prowadzonych przez Fundację Strefa WolnoSłowa.

Zwieńczeniem projektu były obchody Międzynarodowego Dnia Migranta 18 grudnia. Program wydarzenia został zaplanowany i przygotowany wspólnie ze społecznością mieszkającą w Trójmieście obcokrajowców, pochodzących m.in. z Ukrainy, Włoch, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Etiopii i Chin.

Partnerem projektu było Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek z Gdańska. Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Był prezentowany jako dobra praktyka na konferencji „Crossing Borders. Migration and Citizenship Education in Europe”, zorganizowanej w ramach sieci NECE (Networking European Citizenship Education) w dniach 10-12 listopada 2016 w Zagrzebiu.

fot. Maciej Moskwa

Muzeum Bez Wyjątku 2016

Druga edycja projektu zakładającego pełniejsze udostępnienie oferty Muzeum Emigracji w Gdyni osobom z niepełnosprawnością narządu wzroku, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osobom niestyszącym i głuchoniewidomym. W ramach projektu dla wyżej wymienionych grup organizowane były oprowadzania po wystawie i budynku, warsztaty edukacyjne oraz tłumaczenia wybranych spotkań i prelekcji na język migowy. Oferta była realizowana bezpłatnie.

Dodatkowo zorganizowane zostały warsztaty fotograficzne dla grupy młodych osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zajęcia prowadzone były przez specjalistów ze Studium Fotografii FRAMES. Podczas ostatnich spotkań uczestnicy wybrali swoje ulubione miejsca na wystawie, sfotografowali je i opowiedzieli o nich. Efektem jest opracowany graficznie przewodnik, który dostępny jest na stronie muzeum – łatwy do pobrania i wydrukowania. Przewodnik został wzbogacony o część opracowaną przez zespół MEG, wykorzystującą motyw tzw. „historyjek społecznych”, która zaznaja uczestników kolejno ze wszystkimi krokami, które trzeba podjąć, aby odwiedzić wystawę stałą.

Projekt został dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kultura Dostępna”.

Warsztaty i konsultacje genealogiczne

Od maja do czerwca oraz od września do grudnia pasjonaci genealogii pomagali zwiedzającym w obsłu-

dze strony i poszukiwaniach zagranicznych. W tych miesiącach prowadzone były także kolejne edycje warsztatów genealogicznych. Osoby, które rozpoczynają przygodę z genealogią oraz te, którzy chcieli poszerzyć zdobytą już w tej dziedzinie wiedzę, miały możliwość dowiedzieć się więcej m.in. o prowadzeniu domowego archiwum, źródłach metrykalnych i pozametrykalnych czy o systematyce drzew genealogicznych.

MEGafon Kultury

Dwuletni projekt, który rozpoczął się jesienią 2016. Ma on na celu włączenie młodzieży do działań Muzeum Emigracji w Gdyni. Od października 2016 kilkanaście osób bierze udział w warsztatach twórczych i we współpracy z pracownikami różnych działów Muzeum poznaje jego działanie od środka.

W ramach MEGafonu wspólnie wypracowujemy ofertę dla młodych zwiedzających: projektujemy aplikację mobilną i planujemy wydarzenia według pomysłów uczestników.

Projekt dofinansowany jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Partnerem projektu jest Museum aan de Stroom z Antwerpii.

Zajęcia w ramach oferty dla szkół

Liczba aktywnych oprowadzań:	143	Liczba uczestników:	3141
Liczba warsztatów edukacyjnych:	134	Liczba uczestników:	2866
Liczba sprzedanych kart pracy:	873		

Zajęcia dla dzieci i rodzin:

Zajęcia weekendowe:			
Ekspedycja MEG	Liczba wydarzeń:	10	Liczba uczestników: 92
Misja Ścisłe Fajna	Liczba wydarzeń:	6	Liczba uczestników: 71
Kultura na horyzoncie	Liczba wydarzeń:	30	Liczba uczestników: 495

Zajęcia wakacyjne:

Wakacje Kreacje	Liczba wydarzeń:	9	Liczba uczestników: 212
Wakacyjna Strefa Kreatywna	Liczba wydarzeń:	50	Liczba uczestników: 382

Warsztaty towarzyszące wydarzeniom kulturalnym:

90. urodziny Gdyni, „Budujemy Gdynię z klocków LEGO”

Liczba wydarzeń:	3	Liczba uczestników:	350
------------------	---	---------------------	-----

Warsztaty plastyczne w ramach „Nocy Muzeów”: NOCne – MOCne

Liczba wydarzeń:	3	Liczba uczestników:	200
------------------	---	---------------------	-----

Czytanie książki pt. „Gruffalo” przez Jana Peszka w ramach festiwalu „Ostatni Dzień Lata”

Liczba wydarzeń:	1	Liczba uczestników:	80
------------------	---	---------------------	----

Program dla młodzieży, dorosłych i seniorów:

Kryminalne Piątki	Liczba wydarzeń:	17	Liczba uczestników:	258
Spotkania podróżnicze „Poznaj Świat z...”	Liczba wydarzeń:	10	Liczba uczestników:	470
Przejdźmy do rzeczy	Liczba wydarzeń:	4	Liczba uczestników:	50
Warsztaty i konsultacje genealogiczne	Liczba konsultacji:	22	Liczba uczestników:	157
	Liczba warsztatów:	28	Liczba uczestników:	300

Projekty społeczno-kulturalne

Muzeum. Udostępnij!	Liczba warsztatów:	28	Liczba uczestników:	36
	Liczba finałów rodzinnych:	4	Liczba uczestników:	120
	Seminarium:	1	Liczba uczestników:	60
Gdynia wielokulturowa – tradycja gościnności	Warsztaty języka polskiego dla obcokrajowców:		7	
	Spacer i oprowadzanie w języku rosyjskim, angielskim i polskim z tłum. na ukraiński:		9	
	Międzynarodowe warsztaty teatralne i próba teatralna:		3	
Wydarzenie z okazji Międzynarodowego Dnia Migranta	Liczba uczestników na warsztatach i spacerach:		169	
	Liczba uczestników na Dniu Migranta:		365	
Muzeum Bez Wyjtku 2016	Liczba oprowadzań:	35	Liczba uczestników:	257
	Liczba warsztatów i tłumaczeń:	21	Liczba uczestników:	139
MEGafon Kultury	Liczba wydarzeń:	6	Liczba uczestników:	13

“ Muzeum Emigracji opowiada o historii Polek i Polaków na świecie ich własnymi głosami ”

Globalna historia Polek i Polaków. Zbiory i relacje

Muzeum Emigracji opowiada o historii Polek i Polaków na świecie ich głosami. Z tego powodu instytucja szczególną wagę przykłada do gromadzenia relacji w Archiwum Emigranta oraz zbiorów, z których ponad połowa pochodzi od emigrantów i ich rodzin.

Wspomnienia i doświadczenia to szczególnie cenna część historii, dlatego aby je zachować i przekazywać dalej, Muzeum stworzyło Archiwum Emigranta. W ramach tego projektu relacje emigrantów rejestrowane są w formie pisemnej, nagrań audio lub notacji filmowych. Znaleźć można tu opowieści pochodzące z różnych czasów i z najróżniejszych części świata, a wśród opowiadających m.in. Agnieszkę Holland, Andrzeja Seweryna i Czesława Mozila.

W 2016 roku Muzeum Emigracji w Gdyni uruchomiło stronę internetową w całości poświęconą projektowi. Pod adresem archiwumemigranta.pl każdy może poznać historie Polek i Polaków z całego świata lub wypełnić formularz i opowiedzieć własną.

Zbiory Muzeum Emigracji w Gdyni, gromadzone od 2012 roku, liczą dziś ponad 10 000 obiektów. Wśród nich znajdują się listy, dokumenty, pamiątki. Są także fotografie czy przedmioty osobiste.

Ponad połowa z nich została przekazana przez samych emigrantów i ich rodziny. Wiele z nich trafiło na ul. Polską 1

dzięki muzealnemu projektowi „Rzecz z historią”. W 2016 roku do zbiorów muzeum dołączyły bezcenne pamiątki m.in. po Janie Nowaku-Jeziorańskim, wśród których znalazły się zdjęcia, a także jego aparaty fotograficzne, sprzęt audio z okresu emigracji i pracy dyrektora Radia Wolna Europa oraz liczne przedmioty osobiste.

Aby ułatwić dostęp do naszych zbiorów uruchomiona została poświęcona im strona internetowa. Muzeum Emigracji w Gdyni posłużyło się pionierskim rozwiązaniem o nazwie **Collective Access** – amerykańskim systemem służącym do katalogowania oraz udostępniania zbiorów online. Jest on oparty na bezpłatnej, otwartej licencji i wykorzystywany przez wiele prestiżowych muzeów oraz instytucji kultury na całym świecie. Adaptacja i wdrożenie systemu zostało zrealizowane dzięki środkom pozyskanym z programu Kultura+ Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Pod adresem zbiory.muzeumemigracji.pl każdy znajdzie dziś pamiątki związane z historią emigracji, dziejami polskiej floty pasażerskiej i Dworcem Morskim w Gdyni.

Elżbieta Potrykus z synem Wojtkiem /
Ze zbiorów Archiwum Emigranta

80

nagrań audio i video

1500

minut nagrań audio
w Archiwum Emigranta

MS Batory w Gdyni / fot. Florian Szażewski /
Ze zbiorów Muzeum Emigracji w Gdyni

460

minut

nagrań filmowych
w Archiwum Emigranta

MUZEUM
EMIGRACJI
GDYNIA ul. Polska 1

Ze zbiorów Muzeum Emigracji w Gdyni

160

historii opublikowanych na stronie
Archiwum Emigranta
w roku 2016 – z 31 krajów na świecie

10 000

obiektów
w zbiorach,

z czego ponad **POŁOWA**
przekazana przez emigrantów i ich rodziny

Odkrywcę ciągną nad morze. Projekty naukowe

Muzeum przy ul. Polskiej 1 od momentu powstania instytucji prowadzi intensywną działalność badawczą. Jest ona rozwijana wielotorowo – poprzez publikację prac naukowych, organizację i uczestnictwo w konferencjach naukowych, prowadzenie wykładów i dyskusji i aktywność wydawniczą. Różnorodne zainteresowania kadry obejmują nie tylko historię migracji, ale również jej współczesne wymiary na polu socjologii, politologii, kulturoznawstwa czy prawa międzynarodowego. Placówka jednocześnie pogłębia współpracę ze środowiskami akademickimi na całym świecie.

Rok 2016 przyniósł również pierwsze duże wydarzenie o charakterze badawczym. 27-28 października Muzeum emigracji w Gdyni zorganizowało międzynarodową konferencję naukową pt. „Polacy i Polonia w Ameryce Łacińskiej: przeszłość i teraźniejszość”. Celem konferencji, było umożliwienie spotkania, wymiany poglądów i interdyscyplinarnej debaty badaczom specjalizującym się w tematyce dotyczącej Polonii latynoamerykańskiej.

W wydarzeniu tym wzięło udział prawie **40 badaczy**, którzy reprezentowali ponad **20 ośrodków naukowych** i instytucji z **Polski, Brazylii, Argentyny, Austrii, Izraela** oraz **Stanów Zjednoczonych**.

Konferencja odbyła się pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy oraz Patronatem Medialnym TVP Polonia.

Aktywność wydawnicza objęła realizację projektu edukacyjno-wydawniczego pt. „Dwie ojczyzny”, którego celem jest popularyzacja w Polsce wiedzy na temat historii „dzieci z Pahiatua” (czyli grupy ponad 700 polskich dzieci, które po ewakuacji z ZSRR znalazły bezpieczne schronienie w Nowej Zelandii). W ramach tego projektu wydana została, w nakładzie 2000 egzemplarzy, II edycja książki pt. „Dwie ojczyzny. Polskie dzieci w Nowej Zelandii. Tułaczce wspomnienia”.

Muzeum zrealizowało projekt digitalizacji i upowszechniania zbiorów związanych z Andrzejem Bobkowskim. Partnerem przedsięwzięcia był Polski Instytut Naukowy w Ameryce, a wsparcia finansowego udzieliło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dzięki temu przedsięwzięciu placówka pozyskała 3000 skanów dzienników, wspomnień,

korespondencji, artykułów i opowiadań pisarza. W ramach projektu „Tour de Bobkowski” przeprowadzono szereg wykładów, warsztatów oraz grę miejską dla mieszkańców Gdyni – wszystko w celu popularyzacji jego sylwetki i twórczości.

To, że działalność naukowa może przyciągnąć zainteresowanie szerokiej publiczności udowodnił szereg dyskusji zorganizowanych przez Muzeum na temat współczesnych migracji takich jak m.in. poprowadzona przy okazji festiwalu filmowego Millenium Docs Against Gravity – „Czy w Trójmieście trudno znaleźć dom?”.

Jedyne takie muzeum w Polsce. Obecność w mediach

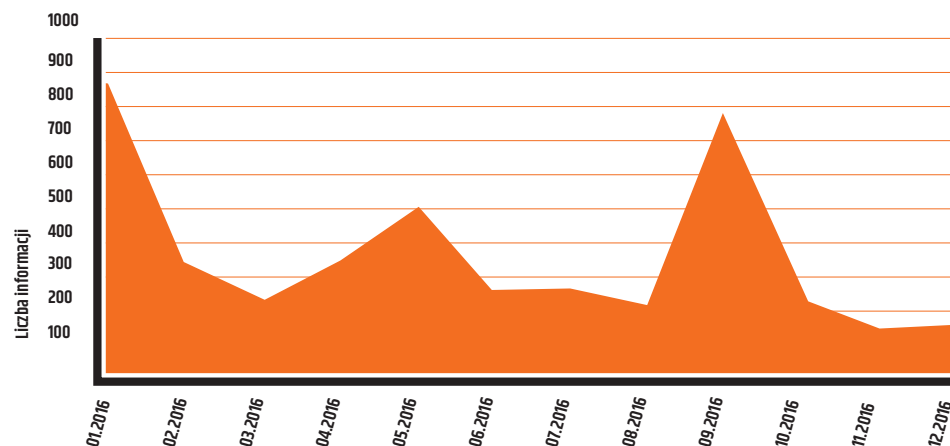
Już otwarcie Muzeum Emigracji w Gdyni – w 2015 roku – zostało dostrzeżone przez najważniejsze media nie tylko Polski, ale i świata, m.in. New York Times czy Daily Mail. Rok 2016 przyniósł poszerzenie rozpoznawalności instytucji i powiększenie jego obecności w mediach. Na przestrzeni dwunastu miesięcy Muzeum Emigracji w Gdyni było tematem aż 4345 informacji medialnych.

Działania medialne Muzeum Emigracji w Gdyni zaowocowały w 2016 roku relacjami m.in.: w **Teleexpressie**, **Panoramie**, na portalu **Wyborcza.pl**, w **Polskim Radiu**, **TOK FM** i na portalu **TVN24.pl**.

Poza współpracą z najważniejszymi mediami w kraju, Muzeum przyciąga publiczność z Gdyni niestandardowymi akcjami – takimi jak udział w **Dniu Wolnej Sztuki**, **Międzynarodowym Dniu Przytulania Muzealników**, czy akcji twitterowej **#MuseumWeek**.

Zarówno instytucji, jak i jego poszczególnym projektom towarzyszą starannie przygotowane identyfikacje graficzne – zauważalne nie tylko na plakatach wydarzeń, ale i przykuwających uwagę gadżetach.

Rozkład informacji na temat Muzeum Emigracji w Gdyni wg daty wydania

Media	Liczba informacji
Internet	3689
Prasa	312
Radio	253
Telewizja	91
Suma	4345

f 10.000
fanów na portalu Facebook

4,9 ○○○○○○

4,9 (w skali od 1 do 5) – na tyle oceniana jest strona Muzeum Emigracji w Gdyni w portalu społecznościowym Facebook

1,5% wszystkich publikacji na temat Gdyni dotyczyło Muzeum Emigracji

13 819 598 złotych
– tyle wyniósł ekwiwalent reklamowy informacji, które na temat Muzeum Emigracji pojawiły się w telewizji, radio, prasie i Internecie (dane Press-Service)

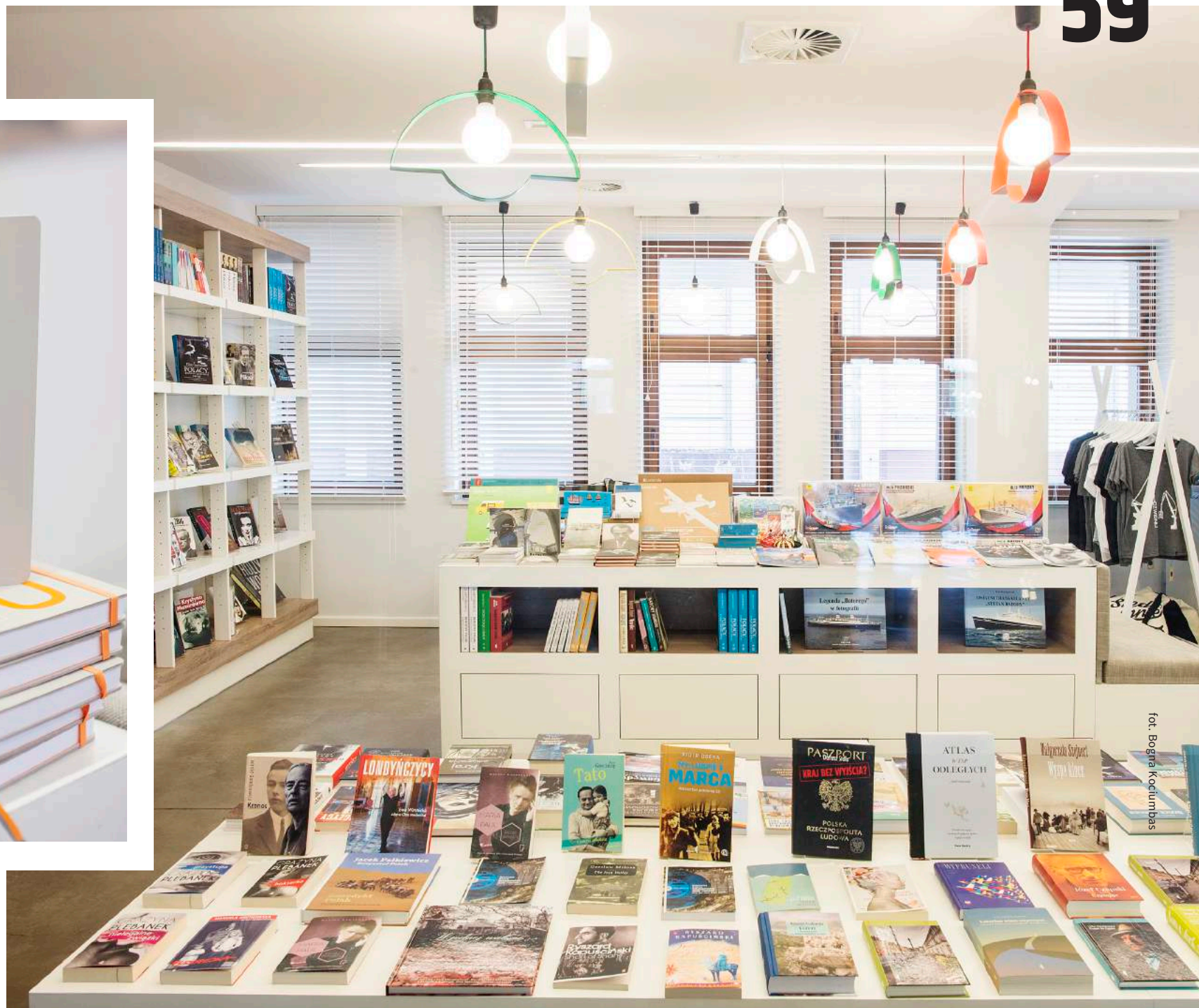
80.000 użytkowników

Muzeum Emigracji w Gdyni aktywnie działało w rozszerzaniu zasięgu mediów własnych – trzech stron internetowych, newslettera oraz mediów społecznościowych. Obecnie strona główna Muzeum – www.POLSKA1.pl – ma blisko 80.000 użytkowników.

fol. Bogna Kociumbas

Kalendarz Muzeum na 2016 rok znalazł się w prestiżowym zestawieniu „Czaderskich kalendarzy” bloga RóbmyDobrze.pl

fol. Bogna Kociumbas

Historię opowiadamy razem. Wolontariat

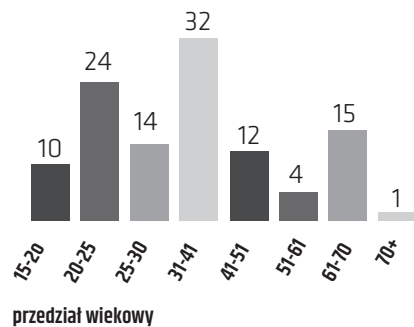
Od początku swojego istnienia Muzeum Emigracji aktywnie rozwija program wolontariatu międzypokoleniowego pod hasłem [U]czynni Kulturalnie. Dziś wokół instytucji istnieje wspólnota osób w różnym wieku, o rozmaitych pasjach i zainteresowaniach, aktywnie włączających się we wszystkie niemal działania na Polskiej 1.

Wolontariusze są zaangażowani m.in.: w przeprowadzanie wywiadów z emigrantami, pracę nad zbiorami, pomoc w organizacji wydarzeń, a także oprowadzanie gości po wystawie stałej.

Tylko w 2016 roku podpisano blisko 200 porozumień o współpracy!

Wolontariuszki i wolontariusze uczestniczyli w działaniach muzeum przez 1150 godzin!

Ilość osób

Zespół i Dyrekcja Muzeum Emigracji w Gdyni

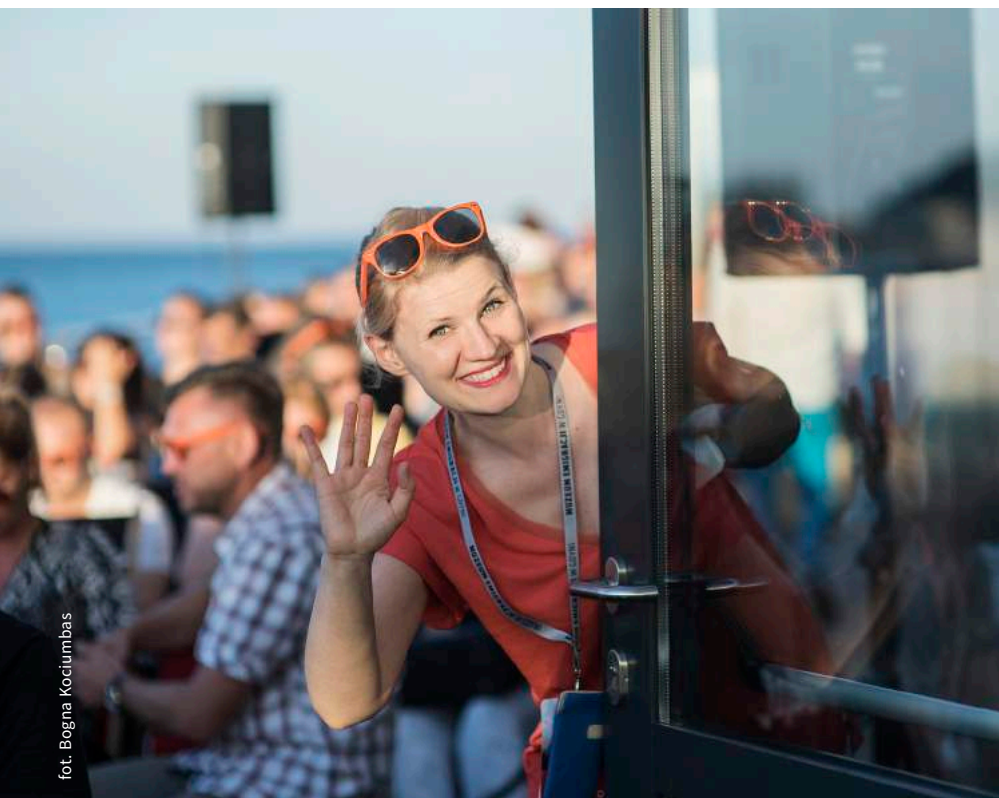
Pracownicy Muzeum Emigracji w Gdyni w 2016 roku

Olga **Blumczyńska**
Anna **Chudzikiewicz**
Anna **Donarska**
Klaudia **Ferkaluk**
Jagoda **Ferra**
Justyna **Gibbs**
Krzysztof **Gładysz**
Joanna **Gojżewska**
Aleksandra **Grzonkowska**
Agata **Haverkamp**
Przemysław **Janczewski**
Szymon **Jocek**
Karolina **Kaczmarska**
Iwona **Kaczyńska**
Agnieszka **Kaim**
Łukasz **Kierznikiewicz**
Urszula **Kokoszka**
Agnieszka **Kowalkowska**
Grzegorz **Labuda**
Katarzyna **Matecka-Rakowska**
Anna **Marciniak**
Alicja **Marcinkiewicz**
Katarzyna **Mejna**
Katarzyna **Morawska**

Barbara **Ostrowska-Skonecka**
Michalina **Petelska**
Paulina **Pietrucha**
Dominika **Piluk**
Krzysztof **Piotrowski**
Zuzanna **Popiótkiewicz**
Anna **Posłuszna**
Rafał **Raczyński**
Ludwika **Radacka**
Anna **Ratajczak-Krajka**
Dominika **Roter-Kobzdaj**
Piotr **Szadach**
Dorota **Szampańska**
Marcin **Szerle**
Katarzyna **Tonkiel**
Justyna **Wicenty**
Aleksandra **Więckowska**
Karolina **Wiśniewska**
Joanna **Wojdyto**
Aleksandra **Zielonka**
Anna **Żukowska**

Dyrekcja:

Karolina **Grabowicz-Matyjas** / Dyrektor
Sebastian **Tyrakowski** / Zastępca Dyrektora

MUZEUM
EMIGRACJI
ul. Polska 1

Muzeum Emigracji w Gdyni
Raport z działalności w 2016 roku

Muzeum Emigracji w Gdyni
Ul. Polska 1, 81-339 Gdynia

Fotografie: **Bogna Kociumbas, Dawid Linkowski,**
Maciej Moskwa, Michał Szłaga
Projekt graficzny i skład: **www.botak.info**
Druk: **Agencja Reklamowa TOP**

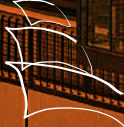
Projekty Muzeum. Udostępnij!, Muzeum bez Wyjątku, Megafon Kultury, Emigrantki Własnym Głosem, Gdynia Wielokulturowa – Tradycja Gościnności oraz Digitalizacja i upowszechnianie zbiorów Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce (PIASA) – Etap 1: Andrzej Bobkowski dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Projekt Oblicza Polonii: Mieszkańcy Hamtramck współfinansowano ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

MUZEUM
EMIGRACJI
GDYNIA ul. Polska 1

GDYNIA
moje miasto